

การชี้แจงเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อกรมปศุสัตว์	
ผู้ชี้แจง	นางศรีสมัย โชติวนิช
ตำแหน่ง	ปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
หน่วยงาน	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ
<p>ประเด็นปัญหา</p> <p>จากกรณีเพจ facebook ของเพจ Px ชัยภูมิแรนซ์ จ.ชัยภูมิ ได้โพสต์ข้อความเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ว่า มีโคของเกษตรกรตายด้วยโรคระบาดในพื้นที่บ้านนาสวรรค์ ต.สามสวน อ.บ้านแท่น จ.ชัยภูมิ</p>	
<p>ข้อเท็จจริง</p> <p>เกษตรกรเจ้าของโค คือนายโยธิน โยธिका เลขที่ ๑๕๘ หมู่ ๑๑ บ้านนาสวรรค์ อำเภอบ้านแท่น จังหวัดชัยภูมิ เป็นเกษตรกรเลี้ยงโคขุนเองก๊ส เลี้ยงโคขุนไว้จำนวน ๑๖ ตัว แบ่งเป็นแม่พันธุ์จำนวน ๖ ตัว และลูกโคขุน ๑๐ ตัว โดยเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ แม่พันธุ์ ๑ ตัวได้เริ่มแสดงอาการป่วย แต่เจ้าของยังไม่ได้ทำการรักษา จนกระทั่งวันที่ ๒๓ ตุลาคม ๒๕๖๓ แม่โคแสดงอาการป่วยรุนแรงมากขึ้น มีอาการซึม ไม่กินหญ้าและอาหาร หอบหายใจ เดินขากระเพลก จึงได้ติดต่อเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอบ้านแท่นให้มาทำการรักษาสัตว์ป่วย เป็นระยะเวลา ๓ วัน จนเมื่อสัตว์เริ่มกินอาหารเจ้าของจึงได้ทำการฉีดยารักษาสัตว์ต่อด้วยตัวเอง จนกระทั่งวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ โคแม่พันธุ์ได้ตายลง เกษตรกรจึงได้ทำการขุดหลุมฝังโดยใช้ยาฆ่าเชื้อราดที่ตัวสัตว์พร้อมโรยปูนขาวในหลุมฝังซากสัตว์และบริเวณโดยรอบหลุมฝังซากพร้อมกลบฝัง โดยลักษณะซากที่เกษตรกรสังเกตเห็นคือ มีแผลที่บริเวณกีบที่ขาทั้ง ๔ ข้าง ลิ้นเป็นฝ้าขาวและมีแผลถลอก ทำให้เกษตรกรได้โพสต์สอบถามถึงสาเหตุการตายของแม่โคในกลุ่มไลน์ว่าใช้โรคปากและเท้าเปื่อยหรือไม่</p>	
<p>การดำเนินการ</p> <p>วันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ปลัดอำเภอบ้านแท่น เจ้าหน้าที่จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอบ้านแท่น ได้ลงพื้นที่เพื่อทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง โดยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ตรวจรักษาโคภายในฟาร์มที่เกษตรกรแจ้งว่าสัตว์มีอาการป่วย จำนวน ๗ ตัว พบว่า ไม่มีสัตว์ป่วยตัวใดแสดงอาการเยื่อเมือกในปากหลุดลอก หรือมีแผลแดง บวม และร้อนในภายในปาก และไม่พบอาการขาเจ็บ เดินกระเพลก หรือการลอกหลุดของกีบเท้า พบเพียงแต่ว่าสัตว์ซึ่มกินอาหารลดลง ซุบผอม เยื่อเมือกซีด ลูกสัตว์ขนฟู โคบางตัวมีน้ำมูกใส ทั้งนี้ เกษตรกรแจ้งว่าฟาร์มไม่ได้มีการเคลื่อนย้ายหรือซื้อขายสัตว์เข้าออก โคได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และถ่ายพยาธิอย่างสม่ำเสมอ ๒. ส่วนสาเหตุการตายของแม่โค อาจเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุนอกเหนือจากโรคปากและเท้าเปื่อยตามที่เจ้าของได้ให้ข้อสังเกตไว้ เช่น ภาวะปอดอักเสบติดเชื้อ เนื่องจากในช่วง ๑ - ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมา มีฝนตกอย่างต่อเนื่อง อุณหภูมิลดต่ำ สัตว์เกิดความเครียด ภูมิคุ้มกันของร่างกายลดลง ประกอบกับพื้นคอกเลี้ยงโคเป็นพื้นปูน ทำให้ความชื้นในคอกเลี้ยงสัตว์สูง และโรงเรือนที่ค่อนข้างโปร่งโล่ง มีลมพัดผ่านตลอดเวลา ทำให้สัตว์สัมผัสความชื้น ส่งผลให้เกิดการติดเชื้อในระบบได้เดินหายใจ จนเกิดปอดอักเสบได้ นอกจากนี้ บริเวณรอบพื้นที่คอกเลี้ยงสัตว์เป็นป่าและมีการปลูกหญ้าเนเปียร์ และพบน้ำขังในพื้นที่คอกหลายจุด ส่งผลให้พบแมลงดูดเลือดโดยเฉพาะยุงจำนวนมาก ซึ่งโคส่วนใหญ่ภายในฟาร์ม ค่อนข้างผอมและมีขนฟู จึงมีความเป็นไปได้ที่สัตว์จะเป็นโรคพยาธิเม็ดเลือดหรือมีพยาธิในทางเดินอาหารได้ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ ได้ดำเนินการเก็บตัวอย่างเลือดและอุจจาระจากสัตว์ป่วยตัวที่เหลือเพื่อหาสาเหตุของการเกิดโรครภายในฟาร์มดังกล่าว 	

การดำเนินการ

๓. ให้คำแนะนำเกษตรกร ในเรื่องการดูแลสุขภาพสัตว์ และให้มีการทำคอกพักสัตว์ป่วย และแยกเลี้ยงสัตว์ป่วย ตลอดจนให้มีการทำความสะอาดคอกอย่างสม่ำเสมอเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค และความชื้นภายในคอก รวมทั้งมีการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ของแมลงดูดเลือดภายในฟาร์ม และรอบๆฟาร์ม

๔. ดำเนินการควบคุมโรคตามมาตรการของกรมปศุสัตว์ โดยการกักสัตว์ในพื้นที่ไม่ให้เคลื่อนย้ายสัตว์ในช่วงนี้ พร้อมทั้งทำการประชุมชี้แจงเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อรับทราบข้อเท็จจริงและแนวทางในการป้องกันโรค ตลอดจนประชาสัมพันธ์ผ่านที่ประชุมกำนัน-ผู้ใหญ่บ้านทุกอำเภอ และกรู๊ปไลน์อาสาปศุสัตว์เพื่อเฝ้าระวังโรคในพื้นที่ต่อไป

ช่องทางการเผยแพร่

๑. รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ
๒. รายงานอธิบดีกรมปศุสัตว์
๓. เว็บไซต์สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดชัยภูมิ

